

Gál Csaba ny. mk. ezredes:

NEMZETKÖZI KATONAI ÉS HADITECHNIKAI SZEMLE

AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK HADEREJE ÚJ ESZKÖZT VET BE A DRÓNOK ELLENI HARCBAN

Februárban két átalakított Stryker típusú kísérleti harcjármű érkezett a Németországban települt amerikai szárazföldi csapatokhoz.¹ A járművek rendeltetése, hogy harcoljanak a pilóta nélküli légi rendszerek (C-UAS²) ellen. Az eszköz fejlesztésével a cél egy pilóta nélküli légi rendszerek elleni integrált mobilképesség (CMIC³) létrehozása volt. A CMIC tesztelését 2016 októberében kezdték el Fort Sill (Oklahoma) gyakorlóterén, és azt 2017-ben Németországban folytatják, immár egy harci alakulatnál. A képesség létrehozására azért volt szükség, mert az Iszlám Állam Irakban az utóbbi időben számos alkalommal használt drónokat robbanóeszközök célba juttatására, főképpen Moszul térségében. A kereskedelemben kapható pilóta nélküli repülőeszközök viszonylag kicsik, ezért szabad szemmel már csak olyan közelről érzékelhetők, hogy ellenintézkedésre gyakran nem jut idő. A CMIC megfelelő hatékonysága érdekében a Stryker járművet nagy teljesítményű optikai berendezéssel, új kommunikációs rendszerrel és számítógépekkel, háromdimenziós térképszoftverrel látták el, valamint korszerű elektronikai képességeket is kapott. Radar segíti a cél észlelését és követését, a célzást pedig lézeres távolságmérő. A cél megsemmisítése géppuskával, hatástalanítása rádióelektronikai zavarással történik. Szakértői elemzés szerint az igény a drónok elleni rendszerek iránt évi 4%-kal nő, és 2022-re a piac nagysága már elérheti az 1,1 milliárd dollárt.⁴

UTÁNPÓTLÁS SZÁLLÍTÁSA ROBOTOKKAL

A brit védelmi minisztérium hárommillió font díjazással versenyt hirdetett hadiipari cégek és feltalálók számára olyan rendszerek fejlesztésére, amelyek személyzet nélküli járművekkel utánpótlást szállíthatnak a frontokon harcoló katonáknak.⁵ Egy ilyen megoldás lehet, amikor pilóta nélküli repülőeszközökkel juttatnak el a kért utánpótlást egy kisalegység számára. Az Amazon internetes cég már kísérletezik ilyen megoldással, Nagy-Britanniában már teljesítette is az első megrendelést ezt a módszert alkalmazva.⁶ Katonai szakértők vizsgálják annak a lehetőségét is, hogy nagyobb mennyiségű utánpótlás szállítására olyan járművekből álló konvojt alkalmazzanak, amelyek személyzet nélkül önállóan vagy távirányítással képesek eljutni a harcoló alegységhez. A konvojt szükség esetén szintén személyzet nélküli,

¹ http://defense-update.com/20170306_cmic_europe.html (Letöltés időpontja: 2017. 04. 26.)

² Combat Unmanned Aerial Systems.

³ C-UAS Mobile Integrated Capability.

⁴ <https://www.defenceprocurementinternational.com/news/air/the-us-armys-stryker-armoured-vehicle-joins-the-fight-against-terrorist-uavs> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 04.)

⁵ <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/04/23/military-seeks-amazon-style-delivery-drones-resupply-troops/> (Letöltés időpontja: 2017. 04. 26.)

⁶ <http://www.telegraph.co.uk/technology/2016/12/14/amazon-makes-first-drone-delivery-house-cambridge/> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 07.)

távírányított harcjárművek biztosítanak. A védelmi minisztérium olyan javaslatokat vár, amelyek megoldást jelenthetnek egy 2 km távolságban harcban álló alegység utánpótlásának a biztosítására nehéz terepen, rossz időjárási körülmények között is. A verseny áprilisi meghirdetésétől számított két hónap elteltével az arra érdemesnek ítélt elképzelések támogatást kapnak a további fejlesztésekhez.

BRIT HADIHAJÓ OROSZ HADIHAJÓKAT KÍSÉRT

Április közepén – fél éven belül immár harmadszor – orosz hadihajók hajóztak át a La Manche csatornán. A brit *Sutherland* fregatt észlelte, amikor két orosz *Sztyereguscsij*-osztályú korvett – a *Szoobrazityelnij* és a *Bojkij* – az Északi-tengeren dél felé hajózott, majd csatlakozott hozzájuk egy üzemanyag-szállító és egy óceánjáró vontatóhajó. A brit haditengerészet magas készenlétű erőihez tartozó fregatt követte a brit partok mellett elhaladó hajórajt és figyelte annak tevékenységét. Januárban az *Admiral Kuznyecov* repülőgéphordozó és az öt kísérő hajóraj – benne a nukleáris meghajtású *Pjotr Velikij* cirkáló – haladt át a csatornán hazatérőben, miután végrehajtották a szíriai célpontok elleni támadásaikat. A brit haditengerészet hajói mellett a légierő Typhoon típusú repülőgépei is részt vettek a hajóraj kísérésében, tevékenységének ellenőrzésében. Ez a hajóraj 2016 októberében – a brit haditengerészet két hajója által kísérve – déli irányban haladt át a Csatornán, amikor a Földközi-tenger keleti medencéje volt az úti célja. A védelmi minisztérium becslése szerint az orosz repülőgép-hordozó követésének a költsége elérte az 1,4 millió fontot.

KÖZEL 300 NÉMET KATONA ELLEN FOLYIK VIZSGÁLAT NÁCI KÖSZÖNTÉS ÉS MENEDÉKET KÉRŐK ELLENI TÁMADÁS MIATT

A német katonai elhárítás április elején 275 személy esetében kezdett vizsgálatot azzal a gyanúval, hogy egyes katonák szimpatizálnak a náci és a szélsőjobbos eszmékkel.⁷ Többen náci karlendítéssel és „Heil Hitler” vagy „Sieg Heil” szavakkal köszöntik egymást. Van olyan katona is, aki egy üzenetküldő alkalmazásra Hitler-képet tett fel a következő üzenettel: „1945 óta hiányzol: Adolf, kérlek, jelentkezz! Németországnak szüksége van rád!” Egy másik esetben egy katona fizikailag megtámadott egy csoport menedékkérőt, miután megkérdezte őket, hogy keresztények vagy muszlimok. A vizsgálat a parlamenti ellenzék egy, a témával kapcsolatos kérdését követően kezdődött, és az elmúlt hat év eseményeit érinti. A vizsgálat alá vont események száma évről évre folyamatosan emelkedett: 2011–2013-ban 12, 2014-ben 20, 2015-ben 47, 2016-ban 143 és 2017 első negyedében már 53 volt a számuk. Időközben már több ilyen cselekmény fegyelmi elbírálása megtörtént, és 11 eset végződött az elkövető eltávolításával a haderőből. A Hitler-képet üzenettel ellátó katona 800 eurós büntetést kapott, de továbbra is viseli az egyenruhát. Így járt az a katona is, aki Lettországból szolgálva Hitlert éltette.

⁷ <http://www.telegraph.co.uk/news/2017/04/10/almost-300-german-soldiers-investigated-nazi-salutes-attacks/>
(Letöltés időpontja: 2017. 04. 26.)

A NÉMET VÉDELMI MINISZTER ELHALASZTOTTA AMERIKAI UTAZÁSÁT EGY BOTRÁNY MIATT

Május elején Ursula von der Leyen német védelmi miniszter elhalasztotta az Amerikai Egyesült Államokba tervezett utazását. A halasztás oka az a botrány volt, amelyet a szárazföldi csapatok egyik hadnagyának néhány nappal korábbi, rendőrség általi letartóztatása váltott ki.⁸ A hadnagy elleni rendőrségi vizsgálat azt követően kezdődött, hogy még februárban az osztrák rendőrség őrizetbe vette a bécsi repülőtéren, amikor egy mellékhelyiségben elrejtett töltött és nem regisztrált pisztolyt próbált magához venni. A német rendőrség ezt követően megállapította, hogy a német és olasz szülőkkel rendelkező hadnagy 2015 decemberében kreált magának egy másik identitást, amely szerint ő egy Damaszkuszból menekült gyümölcsárus, akinek katolikus és zsidó gyökerei is vannak. Terve az volt, hogy szír menekültként terrortámadást hajt végre. Sajtóértesülés szerint a rendőrség talált egy a hadnagy által összeállított „halállistát”, melyen antifasiszta baloldali aktivisták is szerepeltek. Az ügy kipattanásakor a védelmi miniszter keményen bírálta a katonai vezetést az elkövetett vezetési hibákért, köztük a hadseregen belüli szélsőséges nézetek és a szexuális molesztálások eltűréséért. A katonai vezetők elutasították az általánosítást, és utaltak a miniszter felelősségére is. Ezt követően a védelmi miniszter mintegy 100 tábornok és civil vezető előtt elnézést kért a kijelentéséért, és jelezte, hogy a jövőben többet kell tenni az ilyen jelenségek ellen.

AMERIKAI F-35-ÖS REPÜLŐGÉPEK ÉRKEZTEK ÉSZTORSZÁGBA

Április 24-én az amerikai légierő két F-35 Lightning II típusú repülőgépe szállt le az észtországi Ämari légibázison.⁹ A gépek átrepülését, illetve áttelepítését az észt hatóságokkal már korábban egyeztették; a cél helyismereti gyakorló repülések végrehajtása a térségben. Az eseményre alig 10 nappal azt követően került sor, hogy megkezdődött nyolc ilyen repülőgép áttelepítése a brit légierő egyik angliai támaszpontjára (Lakenheath). Az Észtországba érkezett gépek sajátossága, hogy azokat Luneberg-reflektorokkal¹⁰ szerelték fel, hogy az orosz légvédelem ne alkothasson valós képet a típus lopakodóképeségéről, vagyis ne mérhesse meg annak valós – harci – radarkeresztmetszetét.¹¹ A reflektorok nélkül a térségben működő polgári légi irányítás is nehéz helyzetbe kerülne, mert a kereskedelmi repülést nem tudná biztonságosan koordinálni az éppen levegőben lévő Lightningok észlelése nélkül. A reflektorok szükség szerint repülés közben leoldhatóak. Az amerikaiak nem tervezik a két – „néhány hétre” áttelepült – repülőgép bevonását a NATO által a balti államok felett folytatott légtérellenőrzési feladatokba. Elemzők szerint a legkorszerűbb amerikai harci repülőgépek megjelenésével a balti térségben az Amerikai Egyesült Államok újabb jelzést kíván küldeni Oroszország felé, hogy a térség államai számíthatnak a védelmére.

⁸ http://www.spacedaily.com/reports/German_defence_minister_scraps_US_trip_over_soldier_scandal_999.html (Letöltés időpontja: 2017. 05. 03.)

⁹ <http://www.defensenews.com/articles/is-estonia-the-f35s-next-stop-in-europe> (Letöltés időpontja: 2017. 04. 26.)

¹⁰ A Luneberg-reflektor hatásos visszaverő felülete (radarkeresztmetszete) több százszorosa egy hasonló méretű fémgömbének. <http://www.radar-reflector.com/products/radar-reflector/luneberg-reflector> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 15.)

¹¹ <http://www.businessinsider.com/f-35-luneberg-radar-cross-section-russia-estonia-2017-5> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 15.)

KENYA AMERIKAI KATONAI HELIKOPTEREKET VÁSÁROLHAT

Az Amerikai Egyesült Államok külügyminisztériuma május elején támogatta a kenyai kormány kérését, amelyben az 12 db MD 530F típusú, fegyverzettel ellátott helikopter megvásárlására kért engedélyt.¹² Az amerikai fél hozzájárult a következő fegyverzet eladásához is: 24 db 12,7 mm-es függeszhető nehézgéppuska-gondola 400 ezer darab lőszerrel, 24 db hétsövű rakétaindító blokk, valamint hozzájuk 4032 db M151 típusú, repesz-romboló robbanófejjel szerelt 70 mm-es nem irányított rakéta és 1536 db füstakéta. A kenyai haderő felderítő és könnyű támadó platformként kívánja alkalmazni ezt a helikoptertípust az al-Sabaab terrorszervezet elleni harcban, valamint az Afrikai Unió szomáliai missziója (AMISOM¹³) tevékenységének a támogatására.

BRIT–CSEH HADIIPARI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Május elején a brit BAE Systems bejelentette, hogy a cseh Ray Service céggel közösen részegységeket fognak szállítani a svéd Mjölner típusú aknavetőrendszerhez.¹⁴ A svéd haderő 2016 decemberében rendelte meg 40 önjáró aknavetőrendszer kialakítását 68 millió dollárért. A feladat az, hogy a Svédországban gyártott és az ottani haderőben rendszerben lévő CV90 típusú gyalogsági harcjárműbe a Bofors cég 40 mm-es ágyúja helyett egy 2×120 mm-es aknavetőt szereljenek be. Az új harcjármű rendszeresítésével növelnék a gépesített zászlóaljak tűzerejét.¹⁵ Az első Mjölner önjáró aknavetőrendszer leszállítása 2019 első negyedévében várható. A cseh cég az átalakított harcjárművek kábelkötegeit fogja gyártani. A BAE Systems Hägglunds – ez a svéd leányvállalat gyártja a CV90 harcjárművet – egyik igazgatója nem titkolja, hogy a cseheknek az aknavetőrendszer kialakításába történő bevonásával szeretnék kifejezni azt, hogy készek világszínvonalú gyalogsági harcjárműveket szállítani a cseh haderő számára is. A BAE Systems már egy ideje azon dolgozik, hogy a csehek az előregedett BMP–2 típusú harcjárműveiket CV90 típusúakra cseréljék le.

LEÁLLÍTOTTÁK A TOKIÓI METRÓT EGY ÉSZAK-KOREAI RAKÉTAKÍSÉRLET IDEJÉN

2017. április 29-én reggel 10 percre leállították a tokiói metrót, mert Észak-Korea ballisztikus rakétát indított.¹⁶ Nem sokkal korábban a közlekedési vállalat vezetése úgy intézkedett, hogy egy Japánt potenciálisan veszélyeztető észak-koreai rakétaindítást követően biztonsági szempontból le kell állítani a szolgáltatást, és csak biztonsági ellenőrzést követően lehet azt újraindítani. A ballisztikus rakétát helyi idő szerint 5.30-kor indították, a szerelvények leállítását 6.07-kor következett be. Az esemény mintegy 13 ezer utast érintett, akiket nyugalomra intettek és folyamatosan tájékoztattak. Az amúgy sikertelen észak-koreai rakétakísérletre

¹² <http://www.janes.com/article/70001/us-approves-md-530f-helos-for-kenya> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 03.)

¹³ African Union Mission in Somalia.

¹⁴ http://www.spacedaily.com/reports/BAE_partners_with_Czech_firm_on_mortar_system_999.html (Letöltés időpontja: 2017. 05. 03.)

¹⁵ <https://www.shephardmedia.com/news/landwarfareintl/sweden-orders-mjolner-mortar-systems/> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 15.)

¹⁶ http://www.spacewar.com/reports/Tokyo_subway_halt_for_10_minutes_over_NKorea_scare_999.html (Letöltés időpontja: 2017. 05. 03.)

néhány órával az ENSZ BT ülése után került sor, ahol Rex Tillerson, az Amerikai Egyesült Államok külügyminisztere felhívta a testület figyelmét arra, hogy katasztrofális következményekkel járhat, ha a nemzetközi közösség – de leginkább Kína – nem fejt ki elegendő nyomást az észak-koreai vezetésre fegyverkezési programja leállítása érdekében.

A JAS 39 GRIPEN BEMUTATKOZOTT HORVÁTORSZÁGBAN

Május 3-án nem sokkal 11 óra előtt két horvát MiG–21-es kíséretében megérkezett Zágráb légtérébe, majd leszállt a plesói repülőtérre a kecskeméti MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis 38-as oldalszámú JAS 39 Gripen típusú repülőgépe.¹⁷ A kétnapos áttelepülésre a svéd gyártó kérésére került sor. A Gripen bemutatásával párhuzamosan az eseményre meghívottak lehetőséget kaptak a gép szimulátorának a megtekintésére és a kipróbálására is.¹⁸ A horvát politikai és katonai vezetésnek hamarosan döntenie kell, hogy az ország légierőjét melyik géptípussal korszerűsíti. Horvát szakértők márciusban és áprilisban Izraelben és Romániában az amerikai F–16 típusú repülőgépekkel szerzett tapasztalatokról informálódtak, május második felében magyarországi és csehországi látogatáson a svéd gépekkel kapcsolatos kérdésekre kerestek választ. Dél-Korea is jelentkezett, hogy szeretné bemutatni az F–50 típusú repülőgépét. Damir Krstičević védelmi miniszter szerint Horvátország már 15 éve halogatja a döntést légierője korszerűsítéséről, de több idő nincs.

HORVÁTORSZÁGBAN MEGKEZDŐDÖTT A KIKÉPZÉS A KIOWA WARRIOR HELIKOPTEREKRE

Április 11-én a Zágrábhoz közeli zemuniki repülőtérrel próbarepülésre a levegőbe emelkedett a horvát légierő egyik OH–58D Kiowa Warrior típusú helikoptere.¹⁹ Az Amerikai Egyesült Államok összesen 16 ilyen helikoptert adományozott Horvátországnak.²⁰ Öt amerikai kiképző vezetésével – akiket az amerikai fél nem tudott az előzetesen tervezett határidőre biztosítani, és a program így csúszást szenvedett – jelenleg nyolc horvát helikoptervezető típusátképzése folyik. A kiképzésük időtartama 32 hét, melynek végén instruktori vizsgát is tesznek, mert a későbbiekben ők irányítják a többi horvát helikoptervezető átképzését. A helikoptervezetők kiképzésével párhuzamosan a földi kiszolgálószemélyzet betanítása is folyik. A horvát haderő a Kiowa Warrior helikoptereket alapvetően felderítésre és szárazföldi célok, közöttük harckocsik megsemmisítésére tervezi alkalmazni. Ez utóbbi feladatra AGM–114 Hellfire típusú páncéltörő rakétát hordozhat.

¹⁷ <http://www.vijesti.rtl.hr/novosti/hrvatska/2670021/na-plesu-predstavljen-borbeni-zrakoplov-gripen/> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 16.)

¹⁸ <https://www.morh.hr/hr/vijesti-najave-i-priopcenja/najave/14533-prezentacija-avion-a-jas-39-gripen-na-plesu.html> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 03.)

¹⁹ <http://obris.org/hrvatska/kiowe-napokon-lete/> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 03.)

²⁰ <https://www.morh.hr/hr/vijesti-najave-i-priopcenja/priopcenja/14604-letacka-obuka-na-helikopterima-kiowa-warrior.html> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 16.)

BELGIUM KIVONJA A RENDSZERBŐL A MISTRAL RAKÉTÁKAT

Május 5-étől az Észtszországban állomásozó belga légvédelmi tüzéalegység egyhetes gyakorlatot hajtott végre Mistral típusú légvédelmi rakétákkal.²¹ A gyakorlat során összesen nyolc rakétát indítottak, közülük hét eltalálta a célt. Május 11-én a belga és az észti védelmi miniszterek jelenlétében került sor a nyolcadik rakéta indítására, amely egyben a belga haderő számára az utolsó ilyen esemény volt.²² A rakétát 2017. december 31-én kivonják a rendszerből, de addig egy Mistral-alegység a NATO Reagáló Erő (NRF²³) kötelékében ügyletben marad, és támogatást nyújt az észti légvédelem számára. Belgiumban 1993-ban rendszeresítették a francia Mistral rakétát, amelyből a haderő 1992–1994 között összesen 858 darabot vásárolt, vagyis a még meglévők életkora 23–25 év. A típust üzemeltető tüzérosztály a gyakorlatai során 643 rakétát elhasznált, a találati arány 86%-os volt.

NYOMTATOTT RAKÉTAHAJTÓMŰ

Az Amerikai Egyesült Államok védelmi kutatásokkal foglalkozó ügynöksége (DARPA²⁴) pénzügyi támogatásával az Aerojet Rocketdyne vállalat május közepén sikeresen befejezte azt a 17 tesztből álló kísérletsorozatot, amelyben egy 3D nyomtatással készült folyékony (oxigén-kerozin) tüzelőanyagú rakétahajtómű teljesítményét és tartósságát vizsgálták.²⁵ A Bantam elnevezésű hajtómű tolóereje a 130 kN körüli tartományban volt, ami hatszorosa a vállalat által 2014-ben hasonló módon előállított Baby Bantam hajtómű tolóerejének. A most tesztelthez hasonló teljesítményű hagyományos gyártott hajtómű több mint 100 részből áll, míg a nyomtatott csak hároomból: a tüzelőanyagot befecskendező részből, az égéstérből és a fűvókából. A nikkellalapú „szuperötvezetből” készült elemek összehegesztésével jött létre a hajtómű. A gyártó szerint hagyományos módon egy hajtómű legyártásának ideje nagyságrendileg egy év, ami nyomtatással néhány hónapra csökkenthető. A Bantam megtervezése, legyártása és tesztelése összesen hét hónapot vett igénybe. Az Aerojet Rocketdyne egyelőre nem tervezi, hogy a jelenleginél nagyobb tolóerejű hajtóművet állítana elő 3D nyomtatással.

FELHASZNÁLT IRODALOM

http://defense-update.com/20170306_cmic_europe.html

<http://obris.org/hrvatska/kiowe-napokon-lete/>

<http://www.businessinsider.com/f-35-luneberg-radar-cross-section-russia-estonia-2017-5>

<http://www.defensenews.com/articles/is-estonia-the-f-35s-next-stop-in-europe>

<http://www.janes.com/article/70001/us-approves-md-530f-helos-for-kenya>

<http://www.janes.com/article/70438/belgium-phases-out-mistral>

<http://www.janes.com/article/70468/aerojet-rocketdyne-demonstrates-bantam-3-d-printed-liquid-fuelled-rocket-engine>

²¹ <http://www.janes.com/article/70438/belgium-phases-out-mistral> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 17.)

²² <http://www.mil.be/fr/article/la-defense-dit-adiue-au-mistral> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 17.)

²³ NATO Response Force.

²⁴ Defense Advanced Research Projects Agency.

²⁵ <http://www.janes.com/article/70468/aerojet-rocketdyne-demonstrates-bantam-3-d-printed-liquid-fuelled-rocket-engine> (Letöltés időpontja: 2017. 05. 17.)

<http://www.mil.be/fr/article/la-defense-dit-adieu-au-mistral>
<http://www.radar-reflector.com/products/radar-reflector/luneberg-reflector>
http://www.spacedaily.com/reports/BAE_partners_with_Czech_firm_on_mortar_system_999.html
http://www.spacedaily.com/reports/German_defence_minister_scraps_US_trip_over_soldier_scandal_999.html
http://www.spacewar.com/reports/Tokyo_subway_halt_for_10_minutes_over_NKorea_scare_999.html
<http://www.telegraph.co.uk/news/2017/04/10/almost-300-german-soldiers-investigated-nazi-salutes-attacks/>
<http://www.telegraph.co.uk/news/2017/04/23/military-seeks-amazon-style-delivery-drones-resupply-troops/>
<http://www.telegraph.co.uk/technology/2016/12/14/amazon-makes-first-drone-delivery-house-cambridge/>
<http://www.vijesti.rtl.hr/novosti/hrvatska/2670021/na-plesu-predstavljen-borbeni-zrakoplov-gripen/>
<https://www.defenceprocurementinternational.com/news/air/the-us-armys-stryker-armoured-vehicle-joins-the-fight-against-terrorist-uavs>
<https://www.morh.hr/hr/vijesti-najave-i-priopcenja/najave/14533-prezentacija-aviona-jas-39-gripen-na-plesu.html>
<https://www.morh.hr/hr/vijesti-najave-i-priopcenja/priopcenja/14604-letacka-obuka-na-helikopterima-kiowa-warrior.html>
<https://www.shephardmedia.com/news/landwarfareintl/sweden-orders-mjolner-mortar-systems/>